

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі
«Қазгидромет» Республикалық Мемлекеттік Мекемесі
Экологиялық мониторинг департаменті

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҚОРШАҒАН ОРТА ЖАЙ-КҮЙІ ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ БЮЛЛЕТЕНЬ

Ақпан 2026 жыл

Астана, 2026 жыл

	МАЗМҰНЫ	Бет
	Алғы сөз	3
1	Қазақстан Республикасы атмосфералық ауаның сапасы мониторингі	4
1.1	Қазақстан Республикасы атмосфералық ауаның сапасын бағалау	4
1.2	Қазақстан Республикасы атмосфералық ауаның жоғары және экстремалды жоғары ластану жағдайлары туралы мәліметтер	8
1.3	Қазақстан Республикасы аумағындағы атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы	14
2	Қазақстан Республикасы жер үсті сулары сапасы мониторингі	15
2.1	Қазақстан Республикасы жер үсті сулары сапасын бағалау	15
2.2	Қазақстан Республикасы жер үсті суларының жоғары және экстремалды жоғары ластану жағдайлары	18
3	Қазақстан Республикасы бойынша атмосфераның жерге жақын қабатының радиациялық гамма-фоны	20
	1 қосымша	21
	2 қосымша	22
	3 қосымша	23
	4 қосымша	23
	5 қосымша	24
	6 қосымша	25
	7 қосымша	25
	8 қосымша	26

АЛҒЫ СӨЗ

Ақпараттық бюллетень Қазақстан Республикасының аумағында қоршаған ортаның жай-күйі туралы мемлекеттік органдар мен халықты ақпараттандыруға арналған «Гидрометеорологиялық және экологиялық мониторингті дамыту» 039 бюджеттік бағдарламасының «Қоршаған орта жай-күйіне бақылау жүргізу» 100 ішкі бағдарламасы шеңберінде құрылады.

Бюллетень ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылау желісіне қоршаған орта жай-күйіне мониторинг жүргізу жөнінде «Қазгидромет» РМК арнайы бөлімшелерімен орындалатын жұмыс нәтижелері бойынша дайындалған.

Қалалар мен облыстар бөлінісінде ҚР Қоршаған орта объектілері сапасының жай-күйіне мониторинг жүргізу нәтижелері «Қазгидромет» РМК www.kazhydromet.kz ресми сайтында Қазақстан Республикасы өңірлердің қоршаған орта жай-күйі жөніндегі ақпараттық бюллетендерінде орналастырылған.

2019 жылдан бастап жеке желілерді ұйымдастырушылар ҚР ЭТРМ келісімі бойынша жеке автоматты станциялар/датчиктердің көмегімен Қазақстанның атмосфералық ауасының сапасын өлшеуді жүзеге асырады және мониторинг нәтижелері AirKz мобильді қосымшасына және «Қазгидромет» РМК интерактивті картасында көрсетіледі.

Қазіргі уақытта «Қазгидромет» РМК жоғарыда көрсетілген ақпараттық желісіне Қазақстанның жеке желілерінің 14 станциясының/өлшеу датчиктерінің деректері интеграцияланған.

1. Қазақстан Республикасы атмосфералық ауаның сапасы мониторингі

Қазақстан Республикасы аумағында атмосфералық ауаның жай-күйіне бақылау республиканың 69 елді-мекенінде 174 бақылау бекетінде, оның ішінде: Астана (4), Ақтөбе (3), Алматы (4), Атырау (2), Тараз (4), Қарағанды (4), Балқаш (3), Жезқазған (2), Теміртау (3), Қостанай (2), Қызылорда (1), Ақтау (2), Павлодар (2), Екібастұз (1), Петропавл (2), Шымкент (4) қалаларында, Глубокое кентінде (1) 44 қол күшімен жұмыс істейтін бекеттерінде және Астана (6), Көкшетау (2), Атбасар (1), Степногорск (1), Щучинск (1), Бурабай к. (2), Ақсу к. (1), Бестөбе к.(1), Алматы (12), Талғар (1), Талдықорған (2), Жаркент (1), Ақтөбе (3), Қандыағаш (1), Хромтау (1), Шұбаршы к. (1), Кеңқияқ а. (1), Атырау (7), Құлсары (2), Жанбай а. (1), Индербор к. (1), Мақат к. (1), Ганюшкино а. (1), Өскемен (10), Алтай (1), Аягөз (1), Риддер (3), Семей (4), Шемонаиха (1), Ауэзов к. (1), Глубокое к. (1), Тараз (1), Жаңатас (1), Қаратау (1), Шу (1), Орал (4), Ақсай (1), Бөрлі а. (1), Қарағанды (3), Абай (1), Балқаш (1), Жезқазған (1), Саран (1), Сатпаев (2), Теміртау (1), Қостанай (2), Арқалық (1), Жітіқара (1), Лисаковск (1), Рудный (2), Қарабалық к. (1), Қызылорда (2), Арал (1), Әйтеке би к. (1), Ақай а. (1), Төретам к. (1), Шиелі а. (1), Ақтау (2), Жаңаөзен (2), Бейнеу а. (1), Павлодар (5), Ақсу (1), Екібастұз (1), Петропавл (2), Шымкент (2), Кентау (1), Түркістан (3), Састөбе к. (1), Қызылсай а. (1) 130 автоматты бақылау бекеттерінде бақылау жүргізілді (1 қосымша).

Стационарлық бекеттерде және жылжымалы зертханалардың көмегімен атмосфералық ауаның ластану жай-күйіне РМ-2,5 қалқыма бөлшектері, РМ-10 қалқыма бөлшектері, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, озон және күкірт сутегі және ауыр металдар сияқты ерекше ластаушы заттар анықталады.

1.1. 2026 жылғы ақпан айына арналған Қазақстан Республикасы атмосфералық ауаның сапасын бағалау

2026 жылғы ақпан айында 69 елді мекеннің ішінен 39 елді мекен атмосфералық ауаның төмен ластану деңгейіне, 18 елді мекен көтеріңкі ластану деңгейіне, 9 елді мекен жоғары ластану деңгейіне, 3 елді мекен өте жоғары ластану деңгейіне жатқызылды.

- **ластанудың өте жоғары деңгейіне** 3 елді мекен: Қарағанды, Сәтбаев, Абай қалалары;

- **ластанудың жоғары деңгейіне** 9 елді мекен: Алматы, Өскемен, Риддер, Теміртау, Түркістан, Астана, Талғар қалалары, Шұбаршы, Қызылсай кенттері жатады;

- **ластанудың көтеріңкі деңгейіне** 18 елді мекен: Шымкент, Атбасар, Ақтөбе, Атырау, Семей, Алтай, Тараз, Шу, Талдықорған, Жаркент, Жезқазған, Қостанай, Арал, Ақтау, Павлодар, Екібастұз, Петропавл, Жаңбай ауылы жатады;

- **ластанудың төмен деңгейіне 39 елді мекен:** Көкшетау, Орал, Жаңаөзен, Ақсу, Ақсай, Аягөз, Жаңатас, Қаратау, Кентау, Лисаковск, Рудный, Саран, Степногорск, Шемонаиха, Щучинск, Қызылорда, Балқаш, Құлсары, Қандыағаш, Арқалық, Жітіқара, Хромтау қалалары, Әйтеке би, Ақсу, Әуезов, Бестөбе, Бурабай, Глубокое, Индербор, Ганюшкино, Қарабалық, Бейнеу, Састөбе, Төретам, Кеңқияқ кенттері, Ақай, Бөрлі, Мақат, Шиелі ауылдары жатады.

Қазақстан Республикасы атмосфералық ауаның көпжылдық кезеңдегі сапасын бағалау

Соңғы 5 жылда 2022-2026 жж. атмосфералық ауаның ластануының тұрақты жоғары деңгейі **Қарағанды, Алматы, Астана** қалаларында байқалады.

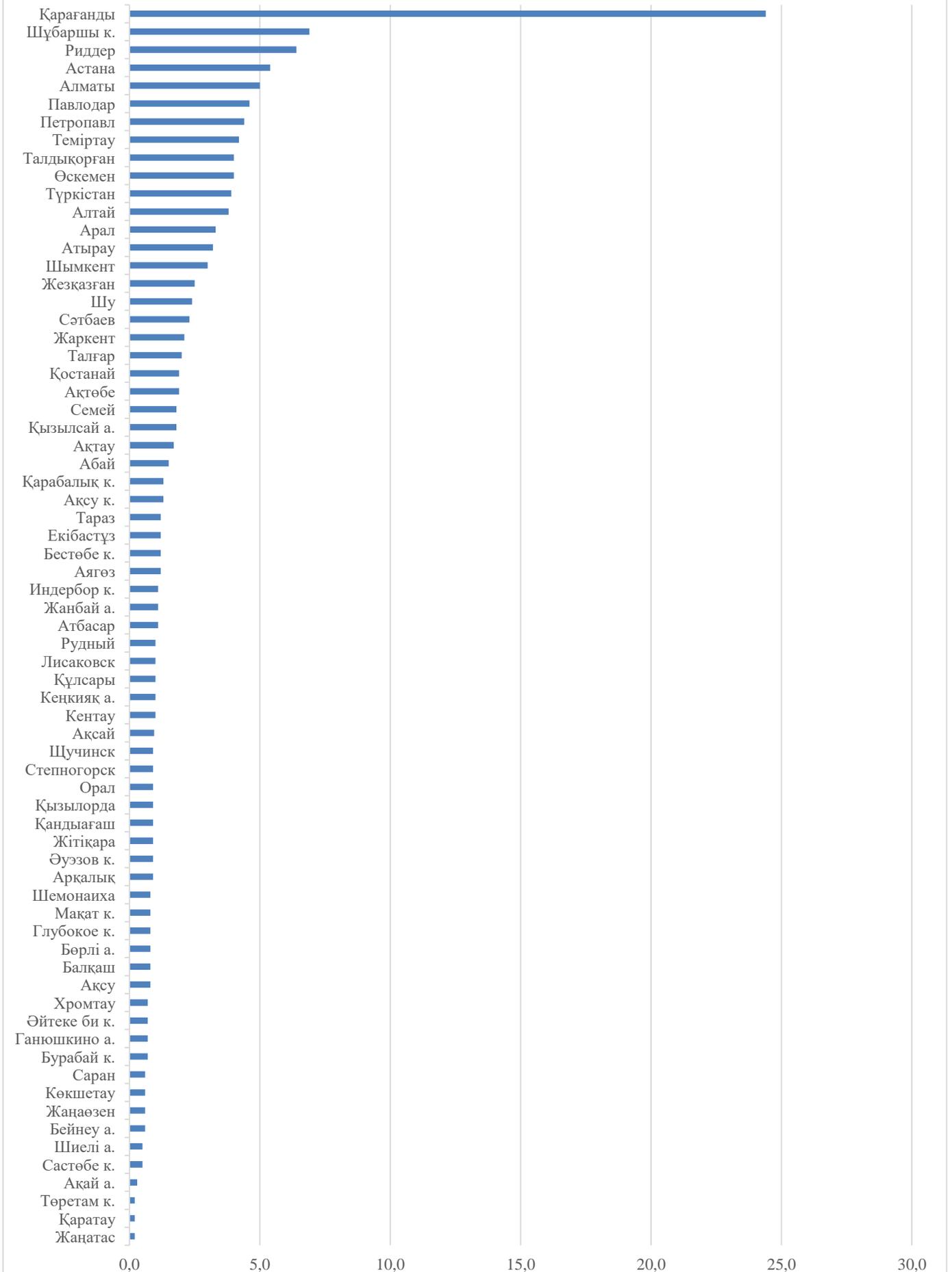
Негізгі ластаушы заттар:

Қарағанды қ. – РМ-2,5 қалқыма бөлшектері, РМ-10 қалқыма бөлшектері, көміртегі оксиді;

Алматы қ. – қалқыма бөлшектер (шаң), қалқыма бөлшектер РМ-2,5, қалқыма бөлшектер РМ - 10, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, озон;

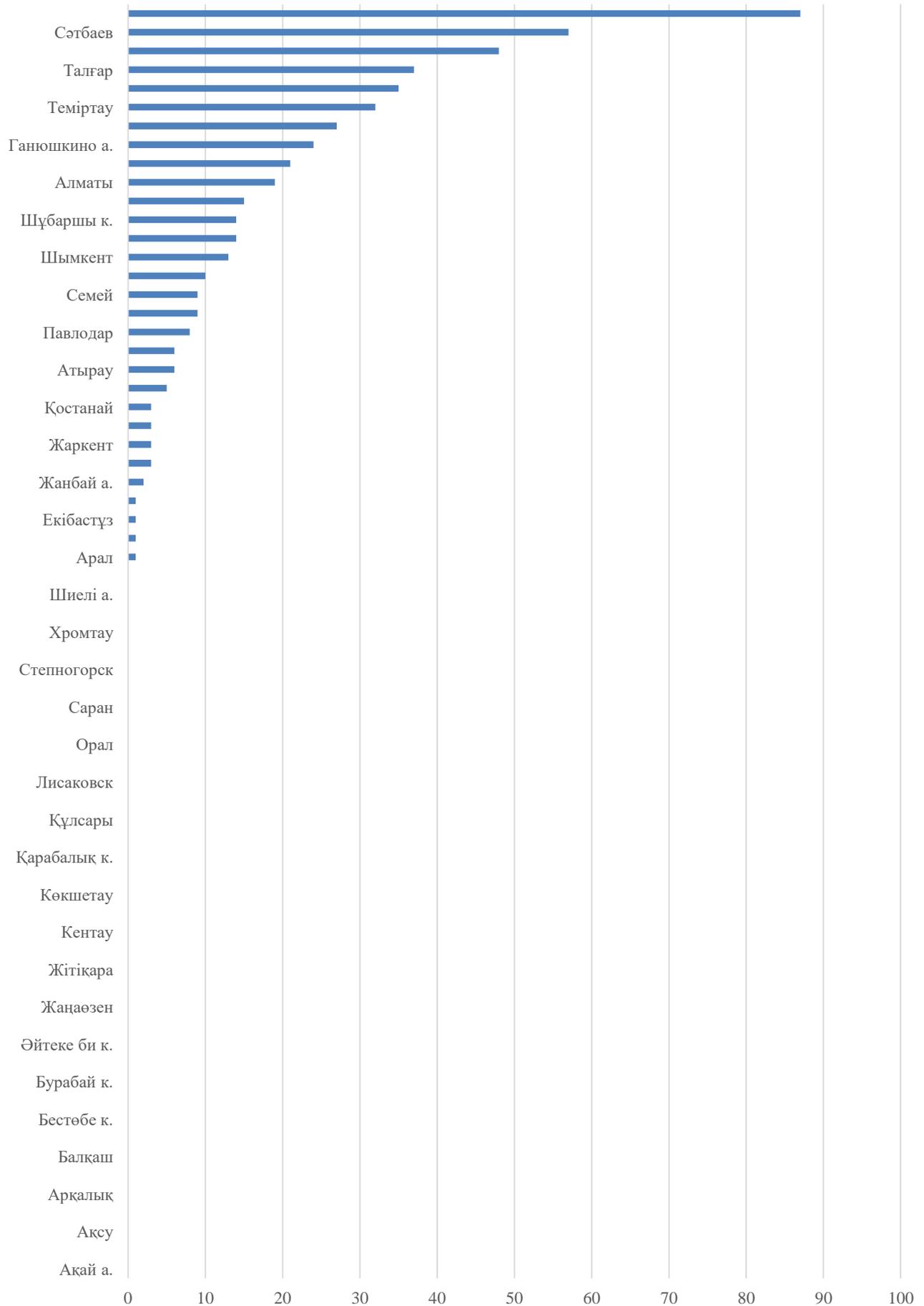
Астана қ. – қалқыма бөлшектер РМ-2,5, қалқыма бөлшектер РМ - 10, көміртегі оксиді, азот диоксиді, күкіртсутек.

СИ

1 сур. 2026 жылғы ақпандағы Қазақстан Республикасы елді-мекендерінің ластану деңгейі (стандартты индекс)

ЕЖҚ

2 сур. 2026 жылғы ақпандағы Қазақстан Республикасы елді-мекендерінің ластану деңгейі (ең жоғары қайталанғыштық)

1.2 2026 жылғы ақпан айындағы Қазақстан Республикасы атмосфералық ауасының жоғары ластану жағдайлары

ҚР Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Экологиялық реттеу және бақылау комитетіне керекті іс-шаралар қабылдау үшін жедел түрде хабарланды.

Атмосфералық ауаның жоғары ластануының (ЖЛ) 61 жағдайы тіркелді, оның ішінде: Қарағанды қаласы – 55 ЖЛ жағдайы, Атырау қаласы – 6 ЖЛ жағдайы тіркелді (жоспардан тыс нүктелерінде).

Қоспа	Күні, айы, жылы	Уақыт, сағ.	Бекет нөмірі, жылжымалы зертхана нүктесі	Шоғыр		Жел		Температура, 0С	Атм. қысым, мм.сын.бағ.	ҚР ЭТРМ ЭРЖБК себебі және қабылданған шаралар
				мг/м3	ШЖШ-дан асу еселігі	Бағыт, град	Жыл., м/с			
Жоғары ластану (ЖЛ) жағдайлары										
Қарағанды қ.										
PM-2,5 қалқыма бөлшектері	14.02.2026	08:00	№8 ЛББ Зелинский көшесі, 23	2,2143	13,8	91,82	0,35	-20,2	723,4	<i>Бекеттер ауданында қоршаған ортаға теріс әсер ететін кәсіпорындар анықталмаған. Бекеттер жеке секторлар орналасқан ауданда орнатылған. Ластанудың жоғары болуының себебі жеке тұрғын үйлерді бөлудің төмен орналасқан көздері болып табылады, Қарағанды қаласы бойынша штиль түріндегі барлық жиі болатын ауа райы жағдайларын қиындатады. Бұл проблеманың шешімі қаланың жеке меншік үйлерінің баламалы отын түріне (газ), ал шағын және орта кәсіпорындардың орталықтандырылған газға көшуі немесе орталық жылытуға (ЖЭО) қосылуы болып табылады.</i>
	14.02.2026	08:20		2,2269	13,9	100,44	0,48	-20,6	723,54	
	14.02.2026.	08:40		1,8325	11,5	100,23	0,49	-20,2	723,61	
	14.02.2026	20:40		1,7586	11,0	84,91	0,29	-11,5	724,04	
	14.02.2026	21:00		2,1028	13,1	69,17	0,21	-12,2	724,08	
	14.02.2026	21:20		2,7228	17,0	90,04	0,35	-13,2	724,09	
	14.02.2026	21:40		2,4999	15,6	63,59	0,15	-14	724,06	
	14.02.2026	22:00		1,9396	12,1	33,68	0,08	-13,9	724,03	
	14.02.2026	22:20		1,6854	10,5	80,88	0,26	-14	724,06	
	14.02.2026	22:40		2,0445	12,8	95,08	0,31	-15,3	724,12	
	14.02.2026	23:00		1,9098	11,9	43,48	0,13	-15,2	724,19	
	14.02.2026	23:20		2,574	16,1	52,65	0,18	-15,6	724,24	
	14.02.2026	23:40		2,6506	16,6	45,23	0,07	-15,6	724,22	
	15.02.2026	00:00		1,7302	10,8	64,49	0,17	-15,3	724,31	
	15.02.2026	00:20		3,1404	19,6	70,21	0,29	-16,1	724,32	
	15.02.2026	00:40		3,9104	24,4	76,71	0,27	-16,8	724,27	
	15.02.2026	01:00		3,3535	21,0	65,11	0,19	-16,8	724,24	
	15.02.2026	01:20		3,1968	20,0	74,39	0,29	-16,9	724,1	
	15.02.2026	01:40		2,8349	17,7	66,30	0,18	-17,2	724	
	15.02.2026	02:00		2,491	15,6	95,93	0,33	-17,3	724,01	
	15.02.2026	02:20		1,7724	11,1	116,45	0,26	-16,8	723,98	
	15.02.2026	02:40		2,2175	13,9	84,23	0,27	-17,3	723,98	
	15.02.2026	03:00		2,7072	16,9	53,46	0,15	-17,7	723,93	
	15.02.2026	03:20		2,3387	14,6	78,12	0,30	-18,1	723,92	
15.02.2026	03:40	3,1145	19,5	116,86	0,50	-18,9	724,02			

	15.02.2026	04:00		2,072	13,0	78,33	0,25	-18,7	724,11
	15.02.2026	04:20		1,789	11,2	69,55	0,21	-18,4	724,02
	15.02.2026	04:40		1,7397	10,9	61,91	0,21	-18,2	723,96
	15.02.2026	05:00		1,6557	10,3	58,25	0,23	-18	723,86
	15.02.2026	05:20		1,8272	11,4	85,21	0,30	-18,2	723,83
	15.02.2026	05:40		2,1711	13,6	109,44	0,48	-19	723,74
	15.02.2026	07:20		1,7492	10,9	74,69	0,31	-18,5	723,56
PM-10 қалқыма бөлшектері	15.02.2026	00:20		3,1518	10,5	70,21	0,29	-16,1	724,32
	15.02.2026	00:40		3,9199	13,1	76,71	0,27	-16,8	724,27
	15.02.2026	01:00		3,3598	11,2	65,11	0,19	-16,8	724,24
	15.02.2026	01:20		3,2004	10,7	74,39	0,29	-16,9	724,1
	15.02.2026	03:40		3,125	10,4	116,86	0,50	-18,9	724,02
PM-2,5 қалқыма бөлшектері	24.02.2026	08:20	№8 ЛББ Зелинский көшесі, 23	2,0287	12,7	77,98	0,27	-22,6	727,03
	24.02.2026	08:40		1,6348	10,2	121,97	0,25	-22,2	727,20
	24.02.2026	09:00		2,0038	12,5	108,22	0,17	-21,2	727,23
	24.02.2026	09:20		2,0675	12,9	156,93	0,26	-20,4	727,31
	24.02.2026	09:40		1,8915	11,8	115,87	0,45	-20,5	727,45
	24.02.2026	10:00		1,7387	10,9	86,87	0,37	-19,7	727,51
PM-2,5 қалқыма бөлшектері	28.02.2026	01:00	Қарағанды қ, №8 ЛББ Зелинский көшесі, 23	1,9462	12,2	65,22	0,24	-25	726,31
	28.02.2026	02:20		2,8035	17,5	97,84	0,38	-25,6	726,09
	28.02.2026	02:40		2,4743	15,5	101,73	0,26	-26	726,06
	28.02.2026	03:00		2,073	13,0	86,04	0,24	-25,6	726
	28.02.2026	03:20		2,3189	14,5	116,18	0,46	-26,2	725,97
	28.02.2026	03:40		1,8792	11,7	73,65	0,26	-26,5	725,82
	28.02.2026	04:00		2,038	12,7	68,03	0,24	-26,4	725,73
	28.02.2026	04:20		1,636	10,2	49,48	0,13	-26,4	725,67
	28.02.2026	05:40		1,7305	10,8	94,92	0,38	-26,6	725,89
	28.02.2026	08:00		2,0072	12,5	83,91	0,14	-26	726,2
	28.02.2026	08:20		1,631	10,2	108,03	0,24	-25,7	726,22
	28.02.2026	08:40		1,6064	10,0	148,06	0,26	-26	726,26
Барлығы: 55 ЖЛ жағдайы									

Жоспардан тыс сынама алу

Қоспа	Күні, айы, жылы	Уақыт, сағ.	Бекет нөмірі, жылжымалы зертхана нүктесі	Шоғыр		Жел		Температура, 0С	Атм. қысым, мм.сын.бағ.	ҚР ЭТРМ ЭРЖБК себебі және қабылданған шаралар
				мг/м3	ШЖШ-дан асу еселігі	Бағыт, град	Жыл., м/с			
Жоғары ластану (ЖЛ) жағдайлары										
Күкіртті сутегі	12.02.2026	22:14	№1 Авангард 4-ші ықшам ауданы	0,08	10,0	131	4,44	4	765	Департаментпен тұрғындардың шағымына және қаладағы жағымсыз иістің таралуына қатысты «Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС-не Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамаларының сақталуына жоспардан тыс тексеру тағайындалып, тексеру жұмыстары жүргізілді. Оның нәтижесінде Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасын бұзушылықтар анықталды. Атап айтқанда, 2025 жылғы желтоқсан және 2026 жылғы қаңтар айларында кәсіпорында технологиялық қондырғылардың жоспардан тыс тоқтаулары орын алып, зиянды ластаушы заттардың (күкіртсутек, көмірсутектер, бензол, толуол, ксилол, аммиак, көміртек оксиді және т.б.) авариялық шығарындылары, оның ішінде алау жүйесі арқылы шығарылуы тіркелді. Сонымен қатар, ЭЛОУ-АТ-2 және ЭЛОУ-АВТ-3 технологиялық пештері бойынша бірқатар шығарындылар көздеріне қатысты эмиссиялар есептері мен рұқсат етілген шығарындылар нормативтері айқындалмағаны, сонымен қатар елеулі көлемде отын газы мен табиғи газ жағылғаны анықталды. Бұдан өзге, №3 буландыру алаңынан құбыр шығарылып, салынып жатқан буландыру тоғанына рұқсатсыз сарқынды сулар төгілгені анықталды. Су сынамалары алынды. Сондай-ақ, ластаушы заттардың таралуын талдау жобалық есептердің нақты көрсеткіштерге сәйкес келмейтінін көрсетті. 2026 жылғы қаңтар айында тұрғын аймақтарда күкіртсутек пен
	12.02.2026	23:14	№2 Байтақ (Водник) ықшам ауданы	0,10	12,5	131	4,44	4	765	
	12.02.2026	23:20	№3 Мирный ықшам ауданы	0,20	25,0	131	4,44	4	765	
	12.02.2026	23:34	№4 Маслопром ықшам ауданы	0,23	28,7	131	4,44	4	765	
	12.02.2026	23:53	№5 Химпоселок ықшам ауданы	0,27	33,8	131	4,44	4	765	
Күкіртті сутегі	23.02.2026	15:33	Жоспардан тыс сынама алу нүктесі: Перетаска шағын ауданы	0,11	13,75	110	11	0	768	

									көміртек оксиді бойынша шекті рұқсат етілген концентрациялардың бірнеше есе артуы тіркеліп, бұл кәсіпорын қызметінің атмосфералық ауаға теріс әсерін көрсетеді. Бұдан бөлек, авариялық жағдай кезінде кәсіпорын уәкілетті органды заңнамада белгіленген мерзімде хабардар етпеген, осылайша ҚР Экологиялық кодексінің талаптарын бұзған. Тексеру нәтижелері бойынша тексеру нәтижелері туралы акт жасалып, бұзушылықтарды жою туралы нұсқама берілді. Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің 328-бабының 1,3-бөліктері, 324-бабының 1-бөлігі және 327-1-бабының 2-бөлігі бойынша әкімшілік істер қозғалып, қазіргі таңда қаралу сатысында. Сонымен қатар, облыс әкімі Серік Шапкеновтің тапсырмасымен қала аумағында жағымсыз иістің таралуына байланысты жұмыс комиссиясы құрылып, Атырау облысындағы өнеркәсіп кәсіпорындарын аралау арқылы олардың экологиялық талаптарды сақтау деңгейіне бағалау жүргізілуде.
Барлығы: 6 ЖЛ жағдайы									

1.3 Қазақстан Республикасы аумағындағы атмосфералық жауын-шашынның 2026 жылғы ақпан айына арналған химиялық құрамы

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамына бақылау 47 метеостанцияда (МС) жүргізілді.

Төменде жауын-шашынның химиялық құрамы туралы ақпарат берілген.

Иондар мөлшері. Ең үлкен жалпы минерализация Балқаш МС (Қарағанды облысы) – 210,6 мг/л, ең төменгі – 12,7 мг/л көрсеткіші Мыңжылқы МС (Алматы облысы) белгіленді. Басқа метеостанцияларда жалпы минерализация мөлшері 16,5 – 163,9 мг/л шамасында болды.

Қазақстан Республикасы территориясы бойынша орташа жауын шашын құрамында сульфаттар 20 %, хлоридтер 12,5 %, нитраттар 5,1 %, гидрокарбонаттар 31,5 %, аммоний 1,6 %, натрий иондары 7,6 %, калий иондары 4,3 %, магний иондары 3,7 %, кальций иондары 13,7 % болды.

Аниондар. Ең үлкен сульфаттар (48,2 мг/л) шоғырлары Балқаш МС (Қарағанды облысы) байқалды. Ең үлкен хлоридтер (37,7 мг/л) шоғырлары Балқаш МС (Қарағанды облысы) байқалды. Басқа метеостанцияларда сульфаттар құрамы 1,1 – 38,5 мг/л, хлоридтер 1,3 – 30,2 мг/л шамасында болды.

Ең үлкен нитраттар шоғырлары (15,4 мг/л) Бурабай МС (Ақмола облысы), гидрокарбонаттар (58,6 мг/л) – Атырау МС (Атырау облысы) байқалды. Басқа метеостанцияларда нитраттар құрамы 0,6 – 14,2 мг/л, гидрокарбонаттар құрамы 2,9 – 56,1 мг/л шамасында болды.

Катиондар. Ең үлкен аммоний шоғыры (4,2 мг/л) Аул-4 МС (Алматы облысы) байқалды. Басқа метеостанцияларда аммоний құрамы 0,3 – 3,9 мг/л шамасында болды.

Ең үлкен натрий (22,4 мг/л) мен калий (17,4 мг/л) шоғырлары Балқаш МС (Қарағанды облысы) және Бурабай МС (Ақмола облысы), байқалды. Басқа метеостанцияларда натрий құрамы 1,1 – 18,8 мг/л, калий 0,6 – 15,8 мг/л шамасында болды.

Ең үлкен магний (8,9 мг/л) Балқаш МС (Қарағанды облысы) байқалды, кальций (25,4 мг/л) Балқаш МС (Қарағанды облысы) байқалды.

Ал басқа метеостанцияларда магний құрамы 0,4 – 8,3 мг/л, кальций 1,2 – 24,05 мг/л шамасында болды.

Микроэлементер. Ең үлкен қорғасын шоғыры 400,9 мкг/л Жезқазған МС (Ұлытау облысы) байқалды. Басқа метеостанцияларда қорғасын құрамы 0,0 – 1,9 мкг/л шамасында болды.

Ең үлкен мыс шоғыры 2850,7 мкг/л Жезқазған МС (Ұлытау облысы) байқалды, басқа метеостанцияларда мыс құрамы 0,0 – 5,4 мкг/л шамасында болды.

Ең үлкен күшән шоғыры 43,8 мкг/л Жезқазған МС (Ұлытау облысы) байқалды, басқа метеостанцияларда құрамы 0,0 – 24 мкг/л шамасында болды.

Ең үлкен кадмий шоғыры Жезқазған МС (Ұлытау облысы) – 33,5 мкг/л, басқа метеостанцияларда 0,0 – 1,9 мкг/л шамасында болды.

Меншікті электрөткізгіштігі.

Қазақстан аумағында атмосфералық жауын-шашынның меншікті электрөткізгіштігі 4,9 мкСм/см КФМС Бурабай МС (Ақмола облысы) – 395 мкСм/см Балқаш МС (Қарағанды) аралығында ауытқыды.

Қазақстан аумағында жауын-шашында рН мәні орташа шамасы 6,9 құрайды.

2. Қазақстан Республикасы жер үсті су сапасының мониторингі

Жер үсті суларының гидрохимиялық көрсеткіштері бойынша су сапасын бақылау **216** гидрохимиялық тұстамада орналасқан **80** су объектісінде жүргізілген, олар: **70** өзен және **3** арна.

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының 60-қа дейін физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: *температура, қалқыма заттар, түсі, мөлдірлігі, сутегі көрсеткіші (рН), еріген оттегі, ОБТ₅, ОХТ, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді элементтер, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар.*

Гидробиологиялық (токсикологиялық) көрсеткіштер бойынша жер үсті суларының су сапасы мониторингі Қарағанды, Шығыс Қазақстан, Атырау облыстары аумақтарындағы **16** су объектісінде жүргізілді. Зерттелетін объектідегі судың өткір уыттылығын анықтауға арналған **39** сынама талданды.

2026 жылғы ақпан айы бойынша су объектілерінің тізімі

Барлығы 80 объектілері:

- **77 өзен:** Қара Ертіс, Ертіс, Усолка, Бұқтырма, Үлбі, Глубочанка, Красноярка, Оба, Тихая, Брекса, Емел, Аягөз, Үржар, Ор, Қарғалы, Темір, Ембі, Елек, Шаған, Деркөл, Қараөзен, Сарыөзен, Шыңғырлау, Жайық, Перетаска тармағы, Яик тармағы, Қиғаш, Шаронова тармағы, Нұра, Қара Кенгір, Шерубайнұра, Соқыр, Есіл, Жабай, Беттібұлақ, Қылшықты, Шағалалы, Сілеті, Ақсу (Ақмола облысы), Ақбұлақ, Сарыбұлақ, Тобыл, Торғай, Әйет, Тоғызақ, Үй, Обаған, Желқуар, Торғай, Іле, Кіші Алматы, Үлкен Алматы, Есентай, Шарын, Шілік, Түрген, Текес, Қорғас, Қаратал, Ақсу (Алматы облысы), Лепсі, Баянкөл, Қарқара, Талғар, Темірлік, Есік, Қаскелен, Талас, Аса, Шу, Тоқташ, Ақсу (Жамбыл облысы), Қарабалта, Сырдария, Бадам, Келес, Арыс, Қатта Бугун, Ақсу (Түркістан облысы) өзендері.

- **3 су арна:** Нұра-Есіл, Көшім, Қ.Сәтпаев атындағы арналары.

2.1 2026 жылғы ақпан айындағы Қазақстан Республикасының жер үсті суларының сапасын бағалау

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесі» (бұдан әрі - Бірыңғай сыныптау) болып табылады (5-қосымша).

ҚР су объектілерінің су сапасы Бірыңғай сыныптау бойынша келесідей бағаланады:

Су сапасының сыныбы*	Су пайдалану санаттарының сипаттамасы	2026 жылғы ақпан айындағы су объектілері және сапа көрсеткіштері
1 сынып (өте жақсы сапа)	- бұл кластағы жер үсті сулары су пайдаланудың барлық түрлеріне (санаттарына) арналған.	5 су объектісі (<i>5 өзен</i>): Баянкөл, Түрген, Талғар, Шарын, Қатта-бүгүн өзендері.
3 сынып (орташа ластанған)	-суды пайдаланудың осы класындағы суды албырт балықтарын өсіру үшін пайдалану қажет емес, ал оларды ауыз су-шаруашылық мақсатында пайдалану үшін	44 су объектісі (<i>43 өзен, 1 арна</i>): Беттібұлақ (ОБТ ₅ , магний, мыс, сульфаттар), Шу (аммоний-ионы, ОБТ ₅ , ОХТ, сульфаттар, магний),

	тазартудың неғұрлым тиімді әдістері қажет. Суды пайдаланудың барлық басқа санаттары үшін (рекреация, суару, өнеркәсіп) осы кластың түрлері шектеусіз жарамды.	Талас (ОХТ, <i>сульфаттар, магний</i>), Аса (ОБТ₅, <i>ОХТ, сульфаттар, магний</i>), Ақсу (Жамбыл обл.) (<i>магний, сульфаттар, ОХТ</i>), Кіші Алматы (<i>магний, мыс</i>), Үлкен Алматы (<i>жалпы темір, мыс, мұнай өнімдері</i>), Есентай (<i>мыс</i>), Іле (<i>магний, мыс, жалпы фосфор</i>), Шілік (<i>мыс</i>), Есік (<i>мыс</i>), Қаскелен (<i>мыс</i>), Қарқара (<i>магний</i>), Темірлік (<i>мыс</i>), Ақсу (Алматы обл.) (<i>жалпы темір, мыс</i>), Лепсі (<i>жалпы темір, мыс</i>), Қаратал (<i>мыс</i>), Бұқтырма (<i>мыс</i>), Еміл (ОБТ₅, <i>магний, сульфаттар, мыс, марганец, фторидтер</i>), Аягөз (<i>магний, мыс, сульфаттар</i>), Үржар (<i>мыс</i>), Жайық (ОБТ₅, <i>магний, жалпы фосфор, жалпы темір</i>), Қарғалы (<i>аммоний-ионы, магний, сульфаттар, ОХТ</i>), Ембі (ОБТ₅, <i>магний, мыс, сульфаттар, ОХТ</i>), Темір (<i>магний, мыс, ОХТ</i>), Ор (<i>аммоний-ионы, ОБТ₅, магний, мыс, сульфаттар, хром (6+), ОХТ</i>), Перетаска тармағы (ОБТ₅, <i>ОХТ, магний</i>), Яик тармағы (ОБТ₅, <i>ОХТ, магний, мұнай өнімдері</i>), Киғаш (ОБТ₅, <i>ОХТ, магний, мұнай өнімдері</i>), Шаронова тармағы (ОБТ₅, <i>ОХТ, магний, мұнай өнімдері</i>), Шаған (<i>жалпы фосфор, магний, жалпы темір, ОБТ₅</i>), Деркөл (<i>жалпы темір, жалпы фосфор, ОБТ₅, магний</i>), Елек (БҚО) (<i>жалпы темір, ОБТ₅, магний</i>), Шыңғырлау (ОБТ₅, <i>магний, жалпы фосфор</i>), Сарыөзен (ОБТ₅, <i>жалпы темір, магний, жалпы фосфор</i>), Қараөзен (ОБТ₅, <i>жалпы темір, магний, жалпы фосфор</i>), Сырдария (<i>аммоний-ионы, жалпы темір, сульфаттар, мыс, магний минерализация</i>), Бадам (<i>сульфаттар</i>), Арыс (<i>магний, сульфаттар</i>), Ақсу (Түркістан обл.) (<i>сульфаттар</i>), Кара Ертіс (ОБТ₅, <i>мыс</i>), Ертіс (Павлодар обл.) (<i>мыс</i>), Усолка (<i>мыс</i>) өзендері, Көшім арнасы (ОБТ₅, <i>жалпы темір, магний, жалпы фосфор</i>).
4 сынып (ластанған)	-суды пайдаланудың осы класындағы сулар гидроэнергетика, тау-кен өндірісі, гидротранспортты қоса алғанда, суару және өнеркәсіптік су пайдалану үшін ғана жарамды. Суды пайдаланудың осы класындағы суды ауыз су-шаруашылық мақсатына	17 су объектісі (<i>15 өзен, 2 арна</i>): Жабай (ОБТ₅, <i>аммоний-ионы</i>), Сілеті (<i>қалқыма заттар, ОБТ₅</i>), Шағалалы (ОБТ₅), Қылшықты (ОБТ₅, <i>қалқыма заттар, хлоридтер</i>), Тоқташ (<i>сульфаттар</i>), Нұра (Қарағанды обл.) (<i>фосфаттар</i>), Текес (<i>жалпы</i>

	пайдалану үшін су қабылдағыштардағы суды қарқынды (терең) дайындау қажет.	фосфор, фосфаттар), Қорғас (жалпы фосфор), Әйет (магний, минерализация), Тоғызық (магний, минерализация), Үй (ОБТ5), Елек (Ақтөбе обл.) (хром (6+), Есіл (аммоний-ионы, қалқыма заттар, ОБТ5, калий, фенолдар), Ақбұлақ (аммоний-ионы, ОБТ5, мырыш), Нұра (Ақмола обл.) (жалпы темір, магний, марганец, хлоридтер, минерализация) өзендері, Нұра–Есіл (магний), Қ.Сәтпаев (қалқыма заттар).
5 сынып (өте ластанған)	-бұл кластағы суларды тек өнеркәсіптік суды пайдалану және суару мақсаттары үшін тұндыру карталарында тұндыру әдістерін қолдану кезінде пайдалануға болады.	5 су объектісі (5 өзен): Қарабалта (сульфаттар), Қара Кеңгір (аммоний–ионы, минерализация), Ертіс (ШҚО) (мырыш), Оба (мырыш), Желкуар (құрғақ қалдық, минерализация) өзендері.
6 сынып (жоғары ластанған)	-бұл кластағы суларды тек гидроэнергетика, су көлігі мақсаттары үшін, су сапасының стандарттарын сақтауды қажет етпейтін пайдалы қазбаларды өндіру процестерінде пайдалануға болады. Басқа мақсаттар үшін суды пайдаланудың осы класындағы су ұсынылмайды.	12 су объектісі (12 өзен): Сарыбұлақ (қалқыма заттар, хлоридтер), Ақсу (Ақмола обл.) (магний, минерализация, хлоридтер), Соқыр (хлоридтер, нитриттер, аммоний – ионы, фосфаттар, жалпы фосфор), Шерубайнұра (нитриттер, аммоний –ионы, фосфаттар, жалпы фосфор), Тобыл (минерализация, хлоридтер, магний, құрғақ қалдық), Обаған (кальций, құрғақ қалдық, минерализация, магний, хлоридтер), Брекса (мырыш), Тихая (мырыш), Үлбі (мырыш), Глубочанка (мырыш), Красноярка (мырыш), Келес (қалқыма заттар) өзендері.

*«Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесі» (ҚР СРИМ 04.06.2025 жылғы № 111-НҚ Бұйрық).

ҚР жер үсті су объектілеріндегі негізгі лаस्ताушы заттар қалқыма заттар, ОХТ, ОБТ₅, тұз құрамындағы басты иондар (магний, хлоридтер, құрғақ қалдық, минерализация, сульфаттар), биогенді және органикалық қосылыстар (аммоний-ионы, жалпы фосфор, фосфаттар, жалпы темір), ауыр металдар (марганец, мырыш, мыс), фенолдар және мұнай өнімдері болып табылады.

**2.2. 2026 жылғы ақпан айындағы Қазақстан Республикасы
жер үсті суларының жоғары ластану және экстремалды жоғары ластану жағдайлары**

ҚР Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Экологиялық реттеу және бақылау комитетіне қажетті іс-шаралар қабылдау үшін жедел түрде хабарланды.

Жер үсті суларының **6 су объектісінде 15 ЖЛ жағдайы**: Красноярка өзені (Шығыс-Қазақстан облысы) – 1 ЖЛ жағдайы, Үлбі өзені (Шығыс-Қазақстан облысы) – 4 ЖЛ жағдайы, Тихая өзені (Шығыс-Қазақстан облысы) – 2 ЖЛ жағдайы, Ертіс өзені (Шығыс-Қазақстан облысы) – 2 ЖЛ жағдайы, Соқыр өзені (Қарағанды облысы) – 2 ЖЛ жағдайы, Шерубайнұра өзені (Қарағанды облысы) – 4 ЖЛ жағдайы тіркелді.

Жер үсті суларының жоғары ластану және экстремалды жоғары ластану жағдайлары

Су объектілерінің атауы, бақылау орындары, тұстамалары, облыс	ЖЛ/ЭЖЛ саны	Су сынамаларын алу күні, айы, жылы	Сараптама жүргізу күні, айы, жылы	Ластаушы заттар			ҚР ЭТРМ ЭРЖБК себебі және қабылданған шаралар
				Атауы	Өлшем бірлігі	Шоғыр, мг/дм ³	
Красноярка өзені , Предгорное а. Предгорное а. шегінде; сағадан 3,5 км жоғары; су өлшеу бекетінде; (09) оң жағалау	1 ЖЛ	02.02.2026	04.02.2026	Мырыш	мг/дм ³	1,142	<i>Красноярка өзенін мыспен және марганецпен ластаудың негізгі көзі — Ертіс шахтасының илам қоймасынан Безымянный бұрылысына ағатын дренаж, ол кейін Красноярка өзеніне құяды; сонымен қатар Березовка хвост қоймасынан Красноярка өзеніне ағатын дренаж және мемлекеттік меншіктегі «Капитальная» шахтасынан ағатын су, ол Березовский бұрылысына түсіп, әрі қарай Красноярка өзеніне жетеді. Қабылданған шаралар: су сапасына тұрақты мониторинг жүргізу, жергілікті шаруашылық субъектілеріне экологиялық талаптарды сақтау жөнінде ескерту және түсіндіру жұмыстарын жүргізу, ағынды суларды тазарту және жағалау аймағын қорғау бойынша бақылауды күшейту.</i>
Үлбі өзені , Өскемен қ. Қала шегінде; Үлбі өзені сағасынан 1км жоғары; Үлбі көпірінен 0,36 км төмен; (01) сол жағалау	1 ЖЛ	02.02.2026	04.02.2026	Мырыш	мг/дм ³	0,158	
Үлбі өзені , Өскемен қ. Қала шегінде; Үлбі өзені сағасынан 1км жоғары; Үлбі көпірінен 0,36 км төмен; (09) оң жағалау	1 ЖЛ	02.02.2026	04.02.2026	Мырыш	мг/дм ³	0,162	
Үлбі өзені , Риддер қ. Риддер қаласы шегінде; Тишинск кеніші шахталық суларының	1 ЖЛ	02.02.2026	04.02.2026	Мырыш	мг/дм ³	0,520	

төгіндісінен 100м жоғары; Громотуха және Тихая өзендерінің қосылуынан 1,9 км төмен; (09) оң жағалау							туындайды, рудниктің қалдықтары заңсервизацияланған жағдайда болғанына қарамастан. Ластану 1965–1967 жылдары Тишинское кен орнын қарқынды пайдалану кезінде орналастырылған қалдық жыныстар арқылы дренаждық сулардың фильтрациялануы нәтижесінде қалыптасады.
Үлбі өзені , Риддер қ. Тишинск кенішінен 7,0 км төмен; Громотуха және Тихая өзендері қосылысынан 8,9 км төмен; автокөлік көпірі маңында;(09) оң жағалау	1 ЖЛ	02.02.2026	04.02.2026	Мырыш	мг/дм ³	0,640	Қалдық дренаж Үлбі өзенінің оң жақ жағалауындағы су тасқыны алқабында орналасқандықтан, минералды сулардың тікелей беткі ағын мен өзен арнасына түсуіне ықпал етеді. Қабылданған шаралар: су сапасына тұрақты мониторинг жүргізу, тау-кен кәсіпорындарының ағынды суларының тазартылуын бақылауды күшейту, экологиялық талаптардың сақталуын тексеру және ластаушы көздерді азайту бойынша шаралар қабылдау.
Тихая өзені , Риддер қ., Риддер қаласы шегінде; технологиялық автокөлік көпірінен 0,1 км жоғары; Безымянный бұлағының құйылысынан 0,17 км жоғары; (01) сол жағалау	1 ЖЛ	02.02.2026	04.02.2026	Мырыш	мг/дм ³	0,748	Ластанудың ықтимал себебі — «тарихи» ластанулардың әсері және көктемгі тасқын кезеңінде өзен алқаптарынан келетін еріген су. Қабылданған шаралар: кәсіпорындардың ағынды суларын тазарту жүйелерін жетілдіру, су сапасын тұрақты түрде бақылау, экологиялық тексерістер жүргізу және табиғат қорғау талаптарының сақталуын қамтамасыз ету.
Тихая өзені , Риддер қ. Риддер қаласы шегінде; гидро құрылғыларынан (бөгет)0,23 км төмен; Тихая өз. сағасынан 8 км жоғары; (01) сол жағалау	1 ЖЛ	03.02.2026	04.02.2026	Мырыш	мг/дм ³	0,940	Судың сапасына әсер ететін негізгі көздер — ауылдық елді мекендер мен іргелес шаруашылық нысандардан келетін дренаждық және беткі сулар, сондай-ақ қосалқы жоғары ағын — Красноярка өзенінің сулары, олар еріген заттар мен суспензияланған компоненттердің қосымша түсуіне себеп болады.
Ертіс өзені , Өскемен қ. қала шегінде; Үлбі өзенінің құйылысынан 3,2 км төмен; (09) оң жағалау	1 ЖЛ	03.02.2026	04.02.2026	Мырыш	мг/дм ³	0,104	Қабылданған шаралар: ластаушы көздерді анықтау және бақылау, су сапасын тұрақтандыру үшін тазалау жұмыстары жүргізілді, экологиялық мониторинг күшейтілді.
Ертіс өзені , Предгорное а. Предгорное а.шегінде; Красноярка өзенінің құйылысынан 1 км төмен; (09) оң жағалау	1 ЖЛ	03.02.2026	04.02.2026	Мырыш	мг/дм ³	0,120	
Соқыр өзені сағасы , Қарағанды облысы Қаражар	1 ЖЛ	10.02.2026	11.02.2026	Аммоний-ионы	мг/дм ³	18,1	«Қарағанды су» ЖШС, «Капиталстрой» ЖШС және Саран тас

а. маңындағы автожол көпірі	1 ЖЛ	10.02.2026	11.02.2026	Нитриттер	мг/дм ³	10,37	жолында тексерулер басталды. «Капиталстрой» ЖШС-де аммоний азотының деңгейі 54,6 мг/дм³-ден асты. 1 348 860 теңге айыппұл салынды. «Шахтинскводоканал» ЖШС-де тексеру басталды. Ол ешқандай бұзушылықсыз жабылды. Биологиялық резервуарлар толып кеткендіктен, ешқандай төгілулер жоқ.
Шерубайнұра өзені, Қарағанды облысы Шерубайнұра өз. сағасы, Асыл а. 2,0 км төмен	1 ЖЛ	10.02.2026	11.02.2026	Жалпы фосфор	мг/дм ³	1,635	
	1 ЖЛ	10.02.2026	11.02.2026	Фосфаттар	мг/дм ³	5,009	
	1 ЖЛ	10.02.2026	11.02.2026	Аммоний-ионы	мг/дм ³	18,0	
	1 ЖЛ	10.02.2026	11.02.2026	Нитриттер	мг/дм ³	9,585	
Барлығы: 6 су объектісінде 15 ЖЛ.							

3. Қазақстан Республикасы бойынша атмосфераның жерге жақын қабатының радиациялық гамма-фоны

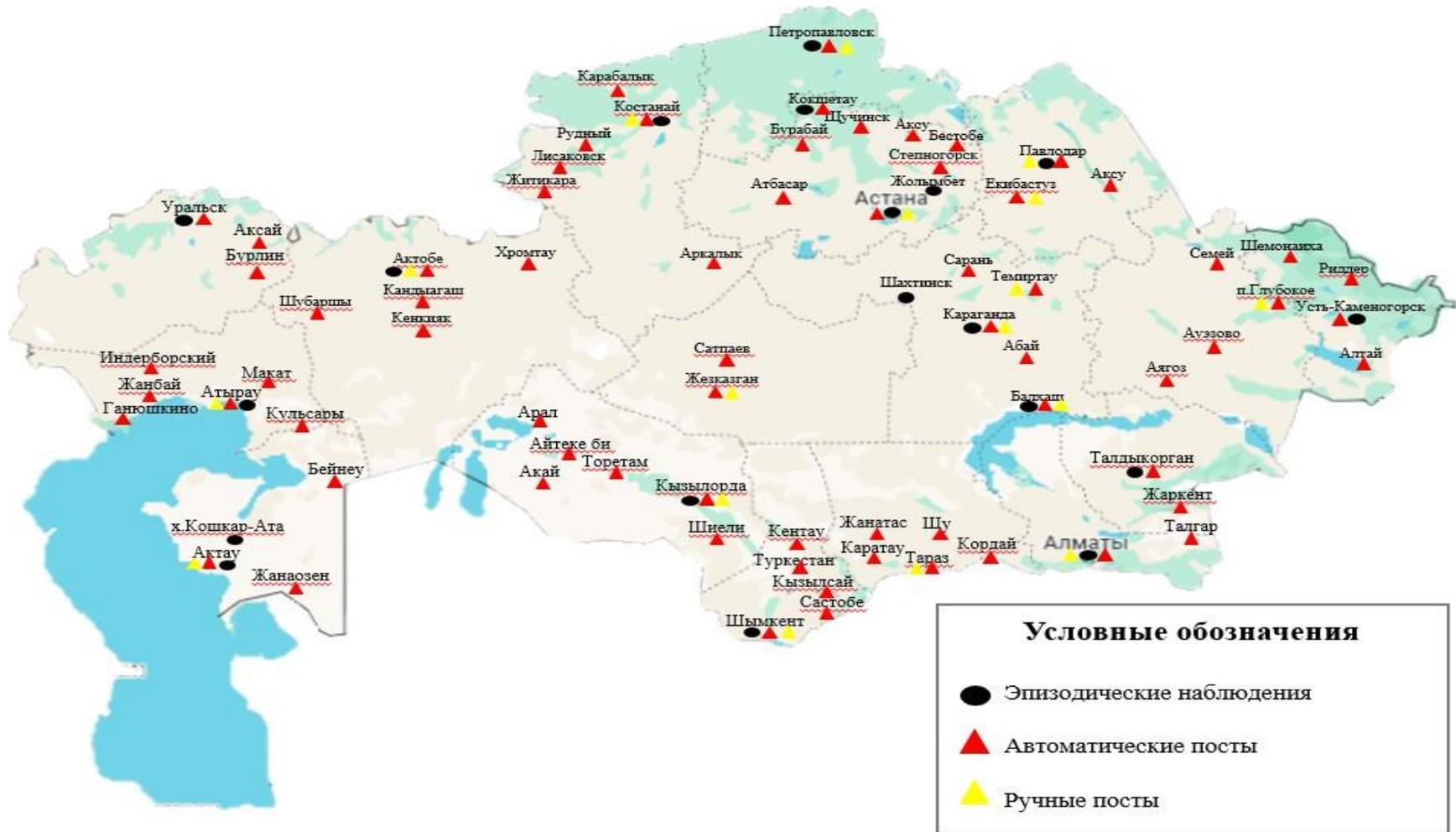
Қазақстан Республикасы аумағында гамма-фон (экспозициялық мөлшердің қуаттылығы) күн сайын 17 облыстың 89 метеорологиялық станциясында, 9 автоматты бекетте жүргізілді.

Қазақстан Республикасының елді-мекендерінің атмосфералық ауа қабатына орташа тәуліктік радиоактивтілік түсу тығыздығының мәні 0,03 – 0,26 мкЗв/сағ. шегінде болды (норматив-0,57 мкЗв/сағ дейін). Қазақстан Республикасында радиациялық гамма-фонның орташа мәні 0,13 мкЗв/сағ., яғни шекті жол берілетін шамаға сәйкес келеді.

Қазақстан Республикасы бойынша атмосфераның жерге жақын қабатында радиоактивтердің түсу тығыздығы

Атмосфераның жерге жақын қабатында радиоактивтердің түсу тығыздығына бақылау Қазақстанның 17 облысында 43 метеорологиялық станцияда ауа сынамасын горизонтальді планшеттер алу жолымен жүзеге асырылды.

ҚР аумағында атмосфераның жерге жақын қабатында орта тәуліктік радиоактивтердің түсу тығыздығы 0,9 – 3,2 Бк/м² шегінде болды (норматив - 110 Бк/м² дейін). ҚР аумағында радиоактивті түсулердің орташа тығыздығы 1,7 Бк/м², бұл шекті жол берілетін деңгейінен аспады.

Қазақстан Республикасы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйіне бақылау елді-мекендерінің орналасу сызбасы

Елді-мекен ауасындағы ластаушы заттардың шекті жол берілген шоғырлары (ШЖШ)

Қоспаның атауы	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік класы
	максималды бір ретті	орта-тәуліктік	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азотоксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма заттар (бөлшектер)	0,5	0,15	3
PM 10 қалқыма бөлшектері	0,3	0,06	
PM 2,5 қалқыма бөлшектері	0,16	0,035	
Хлорлы сутек	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Күшала	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қорғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкіртті сутек	0,008	-	2
Көміртегі оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлы сутек	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді-мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық нормативтер» (2022 жылғы 2 тамыздағы № ҚР ДСМ-70 СанЕН

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Дәрежесі		Атмосфера ластануының көрсеткіштері	Бір жылғы бағалау
градациялар	атмосфераның ластануы		
I	Төмен	СИ ЕЖҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ ЕЖҚ, %	2-4 1-19
III	Жоғары	СИ ЕЖҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕЖҚ, %	>10 >50

"Қазақстан Республикасы атмосфералық ауасының ластануы мониторингін ұйымдастыру және жүргізу" нұсқаулық-әдістемелік құжаты (15.07.2025 ж. №624-Ө бұйрығына 1-қосымша)

Суды пайдалану сыныптарының сипаттамасы

Су сапасының сыныбы	Суды пайдалану сыныптарының сипаттамасы
1 сынып (өте жақсы сапа)	Физикалық-химиялық және биологиялық сапа мәндерінде өзгерістер жоқ (немесе өте аз) жер үсті сулары. Ластаушы заттардың концентрациясы су экожүйелерінің жұмысына әсер етпейді және адам денсаулығына зиян тигізбейді. Осы кластағы жер үсті сулары су пайдаланудың барлық түрлеріне (санаттарына) арналған.
2 сынып (жақсы сапа)	Адам іс-әрекетінен аз дәрежеде әсері тиген және суды пайдаланудың барлық түрлеріне (санаттарына) жарамды жер үсті сулары. Ауыз су-шаруашылық мақсатында пайдалану үшін қарапайым су дайындау әдістері қажет.
3 сынып (орташа ластанған)	Физикалық-химиялық және биологиялық мәндері адам әрекетіне байланысты су сапасының табиғи фонынан орташа ауытқыған жер үсті сулары. Экожүйенің бұзылуының орташа белгілері тіркеледі. Суды пайдаланудың осы класындағы суды албырт балықтарын өсіру үшін пайдалану қажет емес, ал оларды ауыз су-шаруашылық мақсатында пайдалану үшін тазартудың неғұрлым тиімді әдістері қажет. Суды пайдаланудың барлық басқа санаттары үшін (рекреация, суару, өнеркәсіп) осы кластың түрлері шектеусіз жарамды.
4 сынып (ластанған)	Жер үсті сулары адам әрекетіне байланысты су сапасының физикалық-химиялық және биологиялық мәндерінің табиғи фоннан айтарлықтай ауытқуын көрсетеді. Суды пайдаланудың осы класындағы сулар гидроэнергетика, тау-кен өндірісі, гидротранспортты қоса алғанда, суару және өнеркәсіптік су пайдалану үшін ғана жарамды. Суды пайдаланудың осы класындағы суды ауыз су-шаруашылық мақсатына пайдалану үшін су қабылдағыштардағы суды қарқынды (терең) дайындау қажет. Суды пайдаланудың осы класындағы сулар рекреациялық мақсатта ұсынылмайды.
5 сынып (өте ластанған)	Адамның іс-әрекетіне байланысты су сапасының табиғи фонынан сапаның физикалық-химиялық және биологиялық мәндерінің айтарлықтай ауытқуын көрсететін жер үсті сулары. Осы кластағы суларды тек өнеркәсіптік суды пайдалану және суару мақсаттары үшін тұндыру карталарында тұндыру әдістерін қолдану кезінде пайдалануға болады.
6 сынып (жоғары ластанған)	Жер үсті сулары тұрақты антропогендік жүктемеге байланысты су сапасының бірқатар нормаланған көрсеткіштері бойынша айтарлықтай ауытқуларға ие. Осы кластағы суларды тек гидроэнергетика, су көлігі мақсаттары үшін, су сапасының стандарттарын сақтауды қажет етпейтін пайдалы қазбаларды өндіру процестерінде пайдалануға болады. Басқа мақсаттар үшін суды пайдаланудың осы класындағы су ұсынылмайды.

6 қосымша

Су пайдаланудың санаттары (түрлері) бойынша суды пайдалану сыныптарын саралау

Суды пайдалану сыныбы	Тазалау мақсаты/түрі	Су пайдалану сыныптары					
		1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып	5 сынып	6 сынып
Су экожүйелерінің қызметі	-	+	+	-	-	-	-
Балық өсіру/ихтиофаунаны қорғау	Албырт балық	+	+	-	-	-	-
	Тұқы балық	+	+	+	-	-	-
Ауыз су-шаруашылық сумен жабдықтау және тамақ өнеркәсібі кәсіпорындарын сумен жабдықтау	Қарапайым өңдеу	+	+	-	-	-	-
	Дағдылы өңдеу	+	+	+	-	-	-
	Қарқынды өңдеу	+	+	+	-	-	-
Мәдени-тұрмыстық су пайдалану	Туризм, спорт, демалыс, шомылу	+	+	+	-	-	-
Суару	Дайындықсыз	+	+	+	+	-	-
	Тұндыру карталарын пайдалану кезінде	+	+	+	+	+	-
Өнеркәсіптік су пайдалану	Технологиялық процестер, салқындату процестері	+	+	+	+	+	-
Гидроэнергетика	-	+	+	+	+	+	+
Су көлігі	-	+	+	+	+	+	+
Тау-кен өндірісі	-	+	+	+	+	+	+

Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесі (ҚР СРИМ 04.06.2025 жылғы № 111-НҚ Бұйрық).

Ескертпе:

"+" – судың сапасы мақсатын қамтамасыз етеді;

"-" – судың сапасы мақсатын қамтамасыз етпейді.

7 қосымша

Топырақты ластаушы зиянды заттар шоғырларының шекті жол берілген мөлшері

Заттардың атауы	Шекті рұқсат етілген шоғыр (бұдан әрі - ШРШ) топырақта мг/кг
Қорғасын (жалпы нысан)	32,0
Хром (жылжымалы нысан)	6,0
Күшала (жалпы нысан)	2,0
Сынап (жалпы нысан)	2,1

* «Тіршілік ету ортасының қауіпсіздігіне арналған гигиеналық нормативтерді бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 21 сәуірдегі № ҚР ДСМ -32 бұйрығы

Радиациялық қауіпсіздік нормативі

Нормаланатын шамалар	Дозалар шектері
Тиімді доза	Халық
	Кез келген соңғы 5 жыл ішінде орташа жылына 1 мЗв, бірақ жылына 5 мЗв артық емес

*«Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қойылатын гигиеналық нормативтерді бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 2 тамыздағы № ҚР ДСМ- 71 бұйрығы.

**«КАЗГИДРОМЕТ» РМК
ЭКОЛОГИЯЛЫҚ МОНИТОРИНГ ДЕПАРТАМЕНТІ**

МЕКЕН-ЖАЙЫ:

**АСТАНА ҚАЛАСЫ
МӘҢГІЛІК ЕЛ ДАҢҒЫЛЫ, 11/1
ТЕЛ. 8-(7172)-79-83-33**

E MAIL:ASTANADEM@METEO.KZ